

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LIII (47)

Štev. (Nº) 49-50

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

22 de diciembre - 22. decembra 1994

Pojdiva k jaslicam!

*O, neizmerno krasna noč ljubezni:
ko božji Sin rodi se drobno Dete
Marijino in čisto božje Dete!
Kot v prazračetku zvezdic gib je ples.*

*In angeli pripravljajo nebesa:
še malce, pa gotov bo ključ iz križa!
Spod gobčkov ovc se sliši zvončkov viža,
še veter vzdihne zadovoljno vmes.*

*Pojdiva k jaslicam
po srčni poti!
In če ne veš več prav
za naš pozdrav —
How are you! reci:
Jezušček razume.*

*In če je v srcu
vse prevélik šum?
Nikar ne boj se!
Jezuščka ne moti:
zdaj naš je; kdor je z Njim in v Njem,
bo zdrav.*

Vladimir Kos, Japonska

Janika Omahna: Rojstvo

*Svobodna Slovenija želi vsem
svojim sotrudnikom, raznašalcem,
naročnikom, dobrotnikom in
bralcem, tako v Argentini kot po
svetu in v Sloveniji, blagoslovljen
božič ter sreče v letu 1995*

Drugi krog volitev

Dr. Rupel župan v Ljubljani

V nedeljo, 18. decembra je sledil drugi krog volitev za župane v tistih občinah, ki ga še niso izvolile direktno in večinsko v prvem krogu pred dvema tednoma.

Po prvih informacijah je razvidno, da je bila volilna udeležba zelo slaba, manj kot 40%, kar je tudi za evropske neobvezne volitve malo. Seveda je s tem — kot so vedno poudarjale razne desne stranke — bilo olajšano delo leve, ki strumno hodi na volitve.

Po splošnem pregledu teh volitev lahko vidimo, da je prvo mesto po številu izvoljenih poslancev dosegla SKD, takoj za njo pa LDS. Potem pa se približno enako vrstijo SSDS, SLS in ZL.

V Ljubljani je močno zmagal bivši zunanji minister in sedaj član LDS dr. Dimitrij Rupel z 58%, dr. Bučar pa je dobil 16% manj. Občinska skupščina pa je v rokah — od prejšnjega kroga — desnih strank. Pri tem lahko nastane velik problem v občinski vladi med županom in svetniki.

V Mariboru je zmagal dr. Alojz Križman, bivši rektor mariborske univerze in neodvisen kandidat, s 54%, njegov tekmelec Boris Sovič iz Združene liste pa je dobil 47%.

V Celju je dobil član LDS ob podpori SKD (!?) Jože Zimšek z 62% proti A. Rejcu (stranke slovenske pomladi).

V Kranju je z veliko večino — skoraj 64% — zmagal dosedanj župan Vitomir Gros kot neodvisen kandidat s podporo strank slovenske pomladi proti Janezu Osojniku iz LDS.

V Velenju je zmagal Srečko Meh iz Združene liste z 62%, proti Antonu de Costa (SDSS, SKD, SLS).

V Novem mestu je dobil kandidat strank slovenske pomladi dr. Franc Koncilija, član SKD, 52%, drugi je bil kandidat LDS in ZL dr. Tone Starc.

V Novi Gorici je zmagal Črtomir Špacapan, LDS in ZL, s 54% proti Marušiču (SLS).

V Ptujju je zmagal dr. Miroslav Luci (stranke slovenske pomladi) z 57% proti Brumnu -LDS, ZL.

Že v prvem krogu pa so bili izvoljeni ostali trije župani 11 mestnih občin. V Kopru Aurelio Juri, v Murski Soboti Andrej Gerenčer (LDS - lani je bil na obisku v Argentini) in v Slovenj Gradcu neodvisni Janez Komljanec.

Zgodilo se je v Sloveniji

Volitve v SLS

SLS je imela svoj kongres, na katerem so volili nove voditelje. Ker Ivan Pučnik ni pristal na kandidaturu za predsednika, je z veliko večino zmagal spet Marjan Podobnik. Pred dnevi so razrešili dr. Franca Feltrina kot glavnega tajnika. Problem na tem 4. kongresu, ki se je končal 12. decembra, so bili neplačani računi z lanske volilne kampanje, ki naj bi našli 1,2 milijona mark.

Javnost o vključevanju v EU

Slovenci bi na referendumu o vstopu v Evropsko unijo, če bi bil denimo jutri, zvečine obkrožili „da“, je razvidno iz rezultatov telefonske ankete Dela Stik 3. dec.

Za vključitev v EU se je opredelilo 67,7 odstotka vprašanih. Proti je bilo 16,9 odstotka, 15,5 odstotka ni odgovorilo.

Sodeč po tej raziskavi število „evroskeptikov“ tudi v Sloveniji počasi narašča. V junijski anketi jih je namreč na enako vprašanje 78,4% odgovorilo za vstop v EU, proti pa je bilo le 4,9 odstotka vprašanih.

Na vprašanje, če je pogoj za vstop Slovenije v EU sprememba naše ustave, ki bi tujcem omogočila nakup nepremičnin, ali naj Slovenija vseeno vztraja pri vstopu, jih je z „ne“ odgovorilo 52,5 odstotka, 33,4 odstotka vprašanih je odgovorilo pritrdilno, 14,2 odstotka pa ni odgovorilo.

Na vprašanje, ali bi bili za to, da po

vzpostaviti miru na Balkanu znova nastane nova zveza jugoslovanskih republik, v kateri bi bila tudi Slovenija, jih je 89 odstotkov vprašanih odgovorilo negativno, 6,1% pritrdilno, 4,9 odstotka pa ni odgovorilo.

Socialistična internacionala

Katere slovenske stranke predstavljajo socialistično internacionalo (SI)? Svet SI je pred dnevi objavil sklep, da sprejme Združeno listo kot polnopravno članico; ta sklep mora pa še potrditi kongres, ki bo pomladi 1996. Janševa Social-demokratska stranka Slovenije je protestirala, da je ZL v resnici komunistično usmerjena in ne bi smela biti včlanjena v socialistično internacionalo. SDSS je od leta 1992 pri SI le kot opazovalka.

Demokracijski Slovenci v domovini in po svetu pripravljamo, ob 50-letnici zmage komunistične revolucije, poziv Državnemu zboru v Sloveniji z zahtevo po popravi krivic in jasni prekinitvi s prejšnjo ideologijo in njeni obsodbi. Skupna akcija za zbiranje podpisov se bo med nami pričela 1. januarja 1995.

V prihodnji številki našega lista bomo objavili poslanico Državnemu zboru in način zbiranja podpisov po Argentini.

Mojca Drčar-Murko predlagana za novega zunanjega ministra

Tik pred drugim krogom volitev za župane je predsednik vlade dr. Janez Drnovšek presenetil s svojim sporočilom, v katerem najavlja strankam svoj predlog za novega slovenskega zunanjega ministra. To naj bi bila po njegovem Mojca Drčar-Murko, sicer časnikarka, pri Delu specialistka za zunanje zadeve, dopisnica v Rimu; pred leti je bila tudi članica Centralnega komiteja ZKS in kandidatinja za predsednika Socialistične republike Slovenije.

Slovenski krščanski demokrati so sicer takoj protestirali, ker zunanje ministrstvo po koalicijski pogodbi pripada njihovi

stranki, a za Drnovška to ni bilo važno. Po zadnjih informacijah je Murkova sprejela ponujeno mesto, sedaj je vse odvisno od slovenskega parlamenta, ki jo mora potrditi. Če se bo Drnovšku posrečilo, da jo parlament izglasuje le z levimi bivšimi komunističnimi glasovi proti SKD in ostali desni, bi to bil uspeh poskus, kako lahko vlada leva koalicija — liberal-demokrati, Združena lista in Jelinčičevi nacionalisti.

Če pa se ta poskus ponesreči in ima desnica večino, bo pač Drnovšek uvidel, kaj mu je storiti, in se lahko obrne na desno.

Po raznih komentarjih v slovenskih časopisih je Drnovšek postavil SKD pred precep: ali se pogajajo z LDS po dosedanjih pravilih nemočne stranke, ali pa gredo svojo pot, kjer bi ji ostale stranke slovenske pomladi ne zaupale preveč.

Ta nova poteza bi odjeknila v Evropi negativno, ker ta bi težko sprejela zunanje ministra iz vrst komunistov, ko že mora predsednika države, vlade in parlamenta.

Drnovšek se je pokazal kot izzivalec in njegova gesta ne more ostati brez posledic. Dosedanja koalicijska pogodba je mrtva, ta poteza pa bo končala maratonska pogajanja med SKD in LDS tako ali drugače.

Za spravo ni posluha

Okrogla miza o popravu krivic in spravi

Združenji ob Lipi sprave in za demokratizacijo javnih glasil sta 29. nov. zvečer na teološki fakulteti pripravili okroglo mizo o popravu krivic in spravi.

Stanislav Klep je na kratko orisal zavzemanje Združenja ob Lipi sprave za narodno spravo. Pripravili so deklaracijo o narodni spravi, vendar jim jo kljub več poskusom ni uspelo spraviti na dnevni red parlamenta. Pokritiziral je stranke, ki so dediči komunistov. Njihovi člani sicer niso krivi za zločine svojih prednikov, vendar nadaljujejo njihovo politiko s tem, ko bi za vsako ceno radi obdržali po vojni odvzeto premoženje.

Janez Juhant se je problematike sprave lotil iz filozofskega zornega kota. Navedel je, kako na spravo gledajo kristjani. Jezus in Ghandi sta govorila, da nas le resnica lahko dela svobodne. Postavil je temeljno vprašanje, ali je pri nas sploh še mogoče govoriti o spravi. Na to težko vprašanje je skušal odgovoriti z dodatnimi vprašanji: na čem temelji današnja kulturna Evropa. Vedno znova se srečujemo s problemom resnice in zmot. Novoveški libertinizem in marksizem sta temeljne vrednote povsem

zmaličili. Še posebej komunizem je porušil vse moralne temelje.

Juhant meni, da danes niso za spravo izpolnjeni bistveni pogoji: ni pripravljenosti za resnico in priznavanje temeljnih vrednot, manjka pa tudi pogoj za to — to je dialoško razmerje. Kljub temu misli, da je sprava potrebna, saj gre za bistven element človečnosti. Sedanje stanje, kjer krivice ostajajo nepopravljene, povzroča izbruhe, ti pa lahko povzročijo nove krivice.

Irena Virant je govorila o totalitarnem komunističnem sistemu, ki še vedno obvladuje naš prostor. Marko Kremžar je postavil vprašanje, ko „heroji“ na nekdanje protikomuniste še vedno gledajo kot na izdajalce, čeprav so se domobranci bojevali za domovino. Vinko Vodopivec je za sedanje stanje obdolžil komunistično liberalno stran, ker ni pripravljena na popravilo krivic ter s tem onemogoča spravo. K temu so precej pripomogli Slovenska nacionalna stranka in krščanski demokrati, saj so na prejšnjih volitvah dajali drugačne obljube, kot so kasneje ravnali.

Ivo Žajdela

„Slovenec“, 3. decembra 94

Izjava gibanja za spravo ob kritiki javne tribune

Podpisani smo 29. 11. 1994 pripravili javno tribuno o nujnosti narodne sprave. Poudarili smo, da je narodna sprava temeljni pogoj narodnega sožitja in napredka. Poprava storjenih krivic pa je mogoča pod pogojem, da smo pripravljeni priznati resnico in popraviti storjene krivice in se tudi danes zavzemati za pravične družbene odnose.

Prvi in glavni dolžnik narodne sprave je sedanja oblast, nesporno dedinja prejšnje oblasti, ki je odgovorna za slovenski holokavst. Žal državni zbor ni sprejel deklaracije o narodni spravi in popravu krivic, za kar so odgovorni poslanci državnega zbora. Tako še vedno ne priznavamo resnice svoje narodne preteklosti in še vedno izključujemo iz družbe skupine ljudi, ki so jim bile storjene krivice.

Razpravljalci na javni tribuni smo se zavzemali za družbo, utemeljeno na medsebojnem priznavanju različnih subjektov ter sprejemanju resnice in pravičnosti v družbenem življenju. Poudarjali smo, da mora država formalno izpeljati akt o narodni spravi in popravu krivic. Ugotovili smo, da oblast odločno nasprotuje narodni spravi.

Očitek našemu gibanju in javni tribuni,

da smo proti narodni spravi, je sprevrženo, saj je cilj gibanja ravno narodna sprava. Zato smo zaskrbljeni zaradi utemeljene in pristranske ocene predsednika države na slovesnosti ob 75-letnici Univerze. Tudi na tej javni tribuni smo namreč poudarili nujnost narodne sprave, ki je pogoj za vsako narodno sožitje in napredek. To je izražal že naslov tribune „Vrnimo dolg obči človeški in narodovi kulturi“.

Predloga Deklaracije o narodni spravi državni zbor še ni obravnaval, čeprav je že več kot tri leta v njegovih predalih in čeprav doslej nobeni točki predloga ni nihče ugovarjal, kljub našemu prepričanju, da je vsaj tri četrtine Slovencev za narodno spravo in predloženo deklaracijo.

Takšno stanje vzdržujejo tudi mediji, ki so pod kontrolo oblastnih struktur, ki omalovažujejo prizadevanja Gibanja za narodno spravo. S priznanjem krivic in rehabilitacijo žrtv bi oblast storila svojo dolžnost do obče in narodove kulture.

Za združenje ob Lipi sprave

Stanislav Klep,

Janez Juhant,

Marko Kremžar,

Irena Virant

in Vinko Vodopivec

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Leto se bliža koncu. Bilo je zanimivo in važno. Ni da bi opravljali neke vrste časnarsko bilanco. Važno je le, da je družba napredovala v zorenju in da bo prihodnje leto 1995 to zorenje prišlo do izraza v novih splošnih volitvah in v večjem splošnem udeleževanju prebivalstva v demokratičnem izživiljanju.

ZDRUŽEN JUG

Eden velikih uspehov leta, ki se poslavlja, je gotovo polna veljavnost Južnega skupnega trga. Mercosur je združenje štirih držav južnega kota (Brazilije, Argentine, Urugvaja in Paragvaja), ki so odpravile gospodarske meje in stopajo po poti vedno večjega dopolnjevanja. Gotovo so ti poizkusi še vedno daleč za razvojem, ki ga lahko beležijo v Evropi. A za latinsko-ameriške okoliščine je Mercosur prava in vredna zmaga.

Uspeh je mogoče pravilno ceniti le, če upoštevamo koliko desetletij in koliko poizkusov se je doslej izjalovilo. Razni skupni latinskoameriški trgi, ki so od leta 60 naprej zagledali luč sveta a prav tako hitro izginili iz površja kontinenta, prepričljivo govore o težavah resne skupne gospodarske politike in medsebojnega izpopolnjevanja. Pomanjkanje čuta skupnosti, zasidrani individualizem, nacionalne težnje (kljub skupnemu jeziku in skupni zgodovini) in neke vrste neresnost in neodgovornost, so doslej bojkotirale domala vse poizkuse večdržavnih gospodarskih skupnosti na tem področju.

Lahko bi debatirali, zakaj samo štiri države, zakaj niso vključili tudi Čila in Bolivije, zakaj ne povezave z Andskim paktom in podobno. Za vsako vprašanje je možno najti odgovor, ali pa izhodiščno točko za novo vprašanje. Bistvo je, da Mercosur obstaja, da polno deluje po predvidenem kronogramu in da pomeni za države tega področja eno redkih poti do razvoja in vključitve v široko mednarodno skupnost.

Seveda prebivalstvo bolj zanimajo praktične, vsakdanje posledice tega združenja. In za široke množice morda ni toliko važno, da bo post trg za avtomobile, katerih cena se dejansko ne bo spremenila; morda tudi ni važno, da bodo nekoliko padle cene elektronskih aparatov. Važnejše in zaskrbljivo je, da je možnost podražitve živil. Zadeva je sledeča: zaradi odprave gospodarskih meja bo Brazil kupoval povečane količine argentinskih pridelkov, zlasti mesa, perutnine in tudi raznih žit. To pa lahko na domačem trgu poviša ceno. Vlada že napoveduje da bo v tem primeru organizirala uvoz iz ZDA in Kanade. A podobni posegi so se že v preteklosti izkazali za dvorezen meč.

Druge vprašanje je, kako bo to z ruženjem odjeknilo na socialnem polju. Prav te dni je združenje južnoameriških sindikalnih central izrazilo svojo zaskrbljenost glede socialnih posledic. Posebna izjava trdi, da „če posledice ne bodo pozitivne na socialnem polju, v izboljšanju življenjskih pogojev delovnega ljudstva“, ves napor okoli Mercosur nima smisla. Sindikati ugotavljajo, da delovna sila vseh štirih držav šteje kakih 90 milijonov delavcev. Vsaj tretjina te množice nima legalne zaslombe, oziroma dela na „črno“. Prav tako je zaskrbljujoča brezposelnost na tem okrožju. V ostalih treh državah se brezposelnost suče okoli 10%, medtem ko v Argentini že presega 12%. A to ima tudi svojo razlago, kajti tako Urugvaj kot Paragvaj, in zadnje čase celo Brazil, „izvažajo“ v Argentino svoje brezposelne. Število Paragvajcev in Urugvajcev, ki prebivajo in de-

lajo v Argentini ni jasno določeno, a sega v sto in stotisoče. Večkrat ti priseljenci dobi-jo delo na račun domačinov, kar povzroča rastočo nejevoljo do tujcev, pojav, ki doslej v Argentini ni imel domovinske pravice. Prav tako tem priselencem, zlasti Paragvajcem in Bolivijcem, pripisuje rastočo kriminalno udejstvovanje, čeprav vse študije v tem smislu dokazujejo ravno obratno. To bo morala vlada preštudirati in podvzeti potrebne ukrepe, če noče, da v družbi ne pridejo do izraza izbruhi ksenofobije. V tem primeru bi vsi gospodarski in politični napori bili zaman.

VOLILNO LETO

Tako smo na pragu leta 1995. Takoj po novoletnih praznikih napovedujejo objavo imena moža, ki bo spremljal Menema kot podpredsednik na volilni listi. Nekaj je treba priznati. Menem je znal ohraniti to skrivnost globoko „in pectore“, ker vsi poizkusi, da bi se izvedla vsebina te tajnosti, niso prinesli zaželenih uspehov. Peronizem se v tem letu pripravlja na novo zmago in novo predsedniško dobo, ki bo to pot trajala le štiri leta kot določa nova ustava, ki nam jo je prineslo skoraj že staro leto 1994.

V bližanju volilnih časov, je ta teden senat uzakonil nekaj določb glede kandidatur, o katerih ustava ni jasno govorila. Gre za slavni „ballotage“, za katerega je sedaj določeno, da ne more biti volilnih povezav, ki bi spremenila predsedniške formule. Ista dva kandidata, ki se predstavita na prvi krog volitev, morata ostati nesporejena tudi v drugem krogu. V primeru smrti kateregakoli od kandidatov, ga mora stranka nadomestiti v sedmih dneh. Če pa bi kandidata odstopila, zmaga avtomatično nasprotna lista.

Senat je tudi potrdil vladni predlog, da se za procenete doseženih glasov ne štejejo prazne glasovnice. Ta je ena izmed temeljnih zahtev menemizma, ki s tem povzroči možnost zmage v prvem krogu. O tem smo svoj čas že pisali.

Da še naprej pregledujemo peronistični tabor, zapišimo, da je Duhalde v buenosaireski provinci dosegel velik, zaželen in potreben uspeh, ko mu je stranka poverila mandat, da sme on imenovati kandidatne liste. Položaj v stranki v največjem volilnem okrožju v državi je bil kar kaotičen. Vsak veljak je že izbral za kaj bo kandidiral, kandidatnih mest pa je bilo izredno premalo. Stranka je tako korakala v smeri kritih in krvavih notranjih volitev, ki bi pustile globoke rane. Duhalde je to preprečil, sam bo odločil o kandidatih, kjer se ti ne bi mogli med seboj pomeniti in v vseh okrožjih bo organiziral „liste enotnosti“. Edina možnost za nezadovoljne je upor proti guvernerju in organizacija „protiist“, katerih možnost za uspeh je kaj minimalna. Duhalde šmatra, da bo tako do maja prišel z večjo močjo in bolj organiziranimi četami.

Radikali se medtem trudijo, da bi se zedinili po notranjih volitvah. Poraženi Storani je oklical spravo in se umaknil v samoto. A marsikatera skupina, ki ne soglašala z alfonsinizmom, je že presedlala v Veliko fronto. Ta levičarska formacija še čaka, da določi, kdo bo zavzel prvo mesto v predsedniški formuli, Alvarez ali Bordón. Medtem organizira shode in izpeljuje kampanje, katere cilj je zaenkrat bolj ojačitev notranje struje kot pa pridobivanje glasov. Poizkus enotnega nastopa zmerne leve potrebuje še mnogo, mnogo izkušenj, predno bo mogla resno in organizirano nastopiti kot stranka. A vse pride, če je le volja in vztrajnost.

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Makedonska gospodarska zbornica je pristala na odpravo carin za velik del slovenskih izdelkov, predvsem za surovine in reprodukcijski material. Odprava bi začela veljati z začetkom leta.

SLOVENJ GRADEC — En teden je trajalo Srečanje podeželskih gledališč, ki so nastopala v Mislinji, Slovenj Gradcu in Podgorju. Med srečanjem so odkrili spomenik pisatelju Francu Ksaverju Mešku ob 120-letnici njegovega rojstva.

LJUBLJANA — Ljubljanski sanitarni inšpektorji so pred časom pregledali olje za cvrtje v raznih lokalih. Vzorce olja iz fritez so analizirali na Inštitutu za varovanje zdravja Republike Slovenije in ugotovili, da je olje prežgano, žarko, neprimerno za

človeško prehrano, ki bi lahko škodljivo vplivalo na zdravje obiskovalcev lokalov. Ti pa niso kake zakotne luknje, ampak nosijo svetovno znane naslove, kot McDonalds in Dairy Queen, pa tudi Daj Dam, Ham Ham Rio ali Maček. Inšpektorji so upravnike lokalov prijavili zaradi gospodarskih prestopkov in kršitve zakona o zdravstveni neoporečnosti živil, kar jih lahko stane od 30 tisoč do 108 milijonov tolarjev. To je že zadosten razlog, da bodo v bodoče bolj skrbeli za menjavo cvrtnega olja.

NOVO MESTO — V pokrajinskem štab TO so pripravili srečanje svojcev padlih v vojni za samostojnost RS. Program srečanja je obsegal ogled vojašnice, Tovarna zdravil Krka in rekreacijski program v Čateških Toplicah.

MAKS OSOJNIK

Jaslice pod aravkarijami

„Kako se lepo počasi vrti,“ je rekla Rozka sama sebi. Sedela je v vrteči kavarni na vrhu gore Otto in skozi okno gledala na jezero Nahuel Huapi in v ozadju nevkenke gore. Zdaj pa se ta slika počasi odmika in prikazujejo se nove. Vsa zamaknjena je bila v to gorsko in dolinsko lepoto. Na dnu vsake doline pa je živo srebro, ki se od časa do časa zaiskri ob dotiku nevidne sile. Počasi se približuje beloglavi Tronador.

„E, star si že, star,“ mu je povedala. „Aaaa! Pa se le utruđiš,“ je rekel sam sebi Marko, potem pa je zagledal ob oknu žensko.

„Oj, Rozka!“ jo je brž prepoznal. „Kakšno veselo naključje! Nič zmenjena in in se najdeva 1.600 km daleč.“

„Bog te živi, Marko!“ Krepko sta si stisnila desnici.

Med pitjem domačega malinovca sta obujala spomine na lanskoletne planinske ture. Soglasno sta se odločila za južne kraje in lažje pristopne gore. V turistični agenciji bosta oskrbela zemljevide in kar imajo pripravljenega in koristnega za njune potrebe.

„Pojdiva pozdravit Jožeta, morda gre z nama!“

„I, Jože, ustavi za trenutek skobljo! Ali se ti ne smili, ko se tako dere?“ je pozdravil Marko.

„Glej jih no, glej!“ Pristrčno so se rokovali. Spet so med prigrizkom obujali spomine in povabila sta ga na turnejo.

„Za letošnje počitnice imam drug načrt. Trenutek počakajta, da ne bomo isto govorili.“ Pred hišo je ploskal mlad moški in Jože mu je šel odpirat.

Predstavil se jima je z imenom Aldo García in Joža mu je predstavil ta dva in dodal, da je fant lastnik velikega lesnega podjetja.

Potem je Jože začel praviti o njunem načrtu:

„Na jugu nekje se menda razprostirajo ogromni pragozdovi. Zakaj uvažati les iz Čil, če ga je tu dovolj? Nekaj podjetnosti in domačega lesa bo tu dovolj. Aldova denarnica je bolj nabrekla kot moja in zmenila sva se za avanturo. Najprej pa morava videti na lastne oči, kako in kaj je na stvari. Šele na dobro preštudiranih temeljih moremo pogonati kar precejšen stroj v tek. — Ali si, Aldo, našel koga, ki bi naju spremljal? Jaz nobenega.“

„Tudi jaz ne. Takih ljudi je malo in previsoko nagrado ne moreva nuditi. Varčevanje se začne pri centavih.“

„Drzna misel,“ je dejal čez čas Jože. „Ali si, Marko, končal agronomijo? Nekaj malega ti je manjkalo, če se prav spomnim.“

Marko je potegnil iz aktovke diplomo in vsi so mu čestitali.

„Kot tak bi nama lahko koristil v marsičem. Pojdi z nama!“

Marko je pogledal Rozko, ona pa je gledala v mizo. Ko bi vsaj prikimala ali odkimala, a nič.

„Pa pojdi še ti!“ je Jože pretrgal mučen molk.

„Koliko časa pa mislita izostati?“ je čez čas vprašala.

„En mesec. Ko smo že tam, si moramo dobro ogledati.“

„Štirje? Kdo pa bo nosil toliko hrane?“

„Kruh in gazete 2a), pa še kaj izdatnega; meso bo prinesla divjad. Moja puška dobro nese.“

Potem so se menili o podrobnostih in končali s sklepom, da se jutri zvečer spet snidejo.

Jože je ugotovil, da so odlično zaključili sejo.

Po cesti na jug je rohnol in počasi požiral kilometre stari ford „a bigote“ 2), ki ga je imel Aldo in dal na razpolago samo za težke

ture. Na srečo so precej časa vozili po asfaltu in naprej še po dosti oskrbovani cesti. Tisti skoro neštevilni ovinki in klanci hudo raztegnejo ravno zračno črto.

V Bolsonu so morali ohladiti ford in tudi sami so se oddahnili in okrepčali.

„Piltriquitrón je bila najina prva gora, ki bi jo naskočila,“ je povedal Marko in kazal gole stene precej raztezne gorovja. „Zanimiva je.“

„Zanimivejša so chacre 3),“ se je vmešal gostilničar. „Te so vrtiček Argentine.“ Začel je naštevati, kaj vse pridelujejo: češnje, višnje, bezeg, kosulj, ribez, maline, robidnice, jagode... in jih predelavajo v sokove in marmelade, nekaj pa jih gre tudi na trg.

Marko bi si jih rad ogledal, a so bile precej od rok in „šefa“ ekspedicije nista bila pripravljena. Zamuda časa.

„Do Laleque še pridemo,“ je dejal Aldo, ko je pogledal v zemljevid.

Medtem ko je ford pel svojo dolgočasno pesem, sta se vsaj dva ozirala nazaj na oddaljujoči Piltriquitrón in na zahodu Capí, Chato, Agujo in še na Serrucho. V daljavi se je svetlikalo jezero Puelo in bliže Epuén. Pozno ponoči so dospeli do večjega naselja Laleque, se okrepčali in prenočili. Seveda so spraševali za svojim ciljem: pragozdom in kazali so jim na jugovzhod.

Cesta se je močno poslabšala, ponekod je bila le zaznatna. Že tako in tako počasno brzino je moral še zmanjšati. Tudi pretresalo jih je, da so pogosto stokali. Ko so zapeljali na vzpetino, so zagledali v daljavi nekaj temen obris. Razveselili so se, a prekmalu. Oblaki so bili. Mračilo se je že, ko so se približali neki mapuški vasi. Ovce in dve kravi so se splašile in zbežale, a se kmalu obrnile in gledale rohnečo pošast. Tudi ducat moških in toliko žensk pa tropa otrok jih je obkolila. Aldo se je za silo razumel z njimi. Zaprošil je za *lichí* 4) in brž so jim postregli. Ko jim je ponudil denar, so se jim raztegnili obrazi v zadovoljen nasme. Ponudili so jim prenočišče, seveda v vsako kočjo po eden, a so odklonili, saj so bili vsi *Mapuchi* 5). Videli so, da brez bolh in uši ne gre. Zlezli so v spalne vreče in kmalu so bili v brezskrbni deželi.

Še en dan so poskakovali na svojih se-dežih in približali so se cilju.

Tudi tu so našli mapuško naselje in prenočili.

„Ford, zdaj se pa dobro odpočij in lepo sanjaj!“ je dejal Aldo.

Naložili so nahrbtnike in jih zadeli na rame. Nogam se je dosti poznalo, da jim je bila dodana nova teža. Prav kmalu so se spustili v katedralo Patagonije. Veličastna stavba, ki se je gradila bogve koliko stoletij ali tisočletij.

Še ni bilo poldne, ko so vsi zaželeli oddiha in kake spremembe v hrani. Naj še za drugi dan ostane nekaj salame in gažet.

„Bo treba pogledati tudi za mesom in ne samo za lesom,“ je rekel Jože. „Pojdi, Marko, z menoj! Nekaj bova že ujela.“

Aldo in Rozka sta šla nabirat drva. Le tu in tam je ležala kaka suha veja, ki jo je odlomil kak vihar.

Aldu se je zdela kot naročena prilika, da izpove svoje nagnjenje do Rozke. Kje bo našel lepšo in boljšo proločnost? Pazil je, da sta oba hkrati prinesla drva k tistemu orjaku. Naslonil se je nanj in začel:

„Gospodična Rozka! Trideset let že imam. Skrbi in delo so me ovirale, da si še nisem poiskal življenjske družice. I, vmes sem že pogledal za eno in drugo, a nisem našel kake pripravne namreč. Zdaj pa sem jo našel.

„A res? Čestitam! Ali mi jo boš pokazal, kadar pridemo v Bariloče?“

„Kar zdaj! Ni na svetu bolj pripravne in lepše kot si ti. Kakor je že Jože omenil, je

moja denarnica nabrekla, to se pravi, imam dobrotekoče podjetje, ki ga bom kmalu razširil skupno z Jožetom. Ta njegova zamisel je zlata vredna. Torej... Sem hotel reči, dobro se ti bo godilo pri meni. Tvoja sreča je tu, da ne govorim o svoji ob tebi. Naredila bova dolge ture, v Slovenijo in kamor boš želela.“

Še ji je čebľal o zanimivostih po svetu, o katerih je bral in bi jih tudi sam rad videl: Titikaka, Popokatepetl, Viktorijine slapove, Iguazú...

Končal je: „Nestrpno bom čakal tvojega odgovora.“

„Dajmo času čas,“ je rekel nekdo.

„Seveda je treba premisliti. Prepričan sem, da bom dobil ugoden odgovor.“ Ura- vnavala je suhljad in jo zadela na ramo.

Marko je prinesel debelega *maro* 6). Odrli so ga in kmalu je viselo pol nagca nad žerjavico. Izvrstno jim je teknil.

Trije so zadržali, Jože pa je stražil. Nenadoma je zagledal v bližini rogato žival. Previdno je pocukal vse tri in samo z ustnicami povedal:

„Huemul,“ 7) ter položil prst na usta. Vsi štirje so ga prvič videli. Žival je dvignila rogato glavo in odbrzela z neverjetno naglico.

Le nekaj ur so še potovali. Postavili so dva šotora, malega za Rozko in velikega za moške. Ne moreš se zanesi na vreme, včasih pride dež nenadoma.

„Stražal!“ je ukazal Jože. „Puma 8) se ti lahko nenadoma približa in imel bo lahek plen. Prva Rozka, drugi Marko, tretji Aldo in zjutraj jaz. Ogenj naj gori! Ob vsakem šumu alarm! Lahko noč!“

Rozka se je po vojaško postavila z ostro mačeto v pokončni držji.

„Puma skoči tudi z drevesne veje, toda s take višave menda ne,“ je začela premišljevat. — Oh, ta Marko! Včasih kakšno pove kot da sva že zmenjena, jasne besede ali vprašanja pa ni od njega. — In zdaj nenadoma Aldo. Lepo obljublja. Ni napačen ne po statusu in ne po značaju. Pa vendar... In ženske? Gotovo bi za drugimi pobrala. Brrr! V tem oziru je Marko gotovo drugačen. Ali ima že kaj izbranega? Nič ni omenil o tem...“ Slabo je stražila. Zapletla se je v svoje misli in pozabila na vse drugo. Opozoril jo je ogenj, ki je začel pojemat. Naložila je znova in osvetlila uro ter se začudila. Potresla je Markovo nogo.

Potovali so že nekaj dni. V veselje vseh so naleteli na hrib in se brž povzpeli nanj. Kakor daleč je neslo oko so videli samo zeleno morje.

„To je bogastvo!“ je zasopel in vzkliknil Jože. „Vsako drevo — štirje ga nismo obsegli — bo nasulo nič koliko tramov in desk. Zbogom revščina!“

Spet sta Jože in Marko stikala za divjadjo. Jožetu se je zdelo pametno, da povpraša Marka:

„Sem pa mislil, da sta zmenjena z Rozko. Zdi se mi, da bi bil ti bolj primeren zanj kot Aldo. Zdaj pa Aldo nestrpno čaka njenega odgovora. Res ji ti ne moreš obljubljati takega blagostanja kot on, a se mi ne zdi grabežljivka. Tebi bi jo bolj privoščil, toda ti sam veš...“

Marko je obstal kot vkopan. V hipu se je zavedel, da jo neskončno rad ima. In zdaj naj mu uide? O, ti moj Bog!

Dolgo sta iskala in molčala, kakor to delajo lovci, toda nobena žival se ni spomnila, da bi se približala in darovala življenje. Končno sta zaslišala nek obupen glas, ki se jima je približeval. Mlad *guanaco* 9) je bil, ki je zataval od črede. Moral je preliti kri.

„Tam na majhni jasi je grm s čudovitimi lepimi cvetovi. Jih greš pogledat?“ je zvabil Rozko. Hitro se je odzvala.

„Rozka! Menim, da me dobro poznaš. Morda si že kdaj pomislila, da bi te utegnili vprašati. Ne bom delal uvode, samo to ti povem, da bi silno rad potoval skozi življenje ob tebi. Upam na primerno zaposlitev. Tudi to upam, da ne boš stradala, bogastva pa ti ne morem obljubiti.“ Še ji je pravil o svojih načrtih, potem pa sta umolknila.

„O, Bog! Naj ne reče »ne«!“ se mu je izvil vzdih iz globine prsi.

Nekaj dni — težkih za mlajše tri —. Nato so sredi popoldneva opazili, da se je začelo mračiti. Brž so se raztovorili in po Jožetove-mu ukazu sta Marko in Rozka hitela pripravljati šotor, on in Aldo pa sta odbrzela na lov. Marko je menil da bo Rozka končno dala odgovor, a ostala je tiha. Lovca sta imela srečo. Čredo *jabaljev* 10) sta zasledila. Jože je vzel na muho mladiča. Ob strelu so vsi poskočili, a ko je prasec zacvilil, so se pognali proti njima. Po trdem boju sta jih z mačeta-ma pognala: kaj boš z navadno lovsko puško proti trdim črepinjam!

Ko se je med žerjavico grel in mehčal pol pujska, je Rozka beležila dogodke in misli v agendo (beležnico). Obrnila je list in se začudila.

„Dragi obiskovalci patagonske katedrale: Oznamim vam veliko veselje: sveti večer je nocoj.“

„Res?“ sta se začudila Jože in Marko in tudi Aldo je postal pozoren.

Brž sta stekla po „poti“ nazaj, kjer je opazila hirajoče otročičke aravkarij in nalomila naročaj bodičastih vejic. Razpostavila jih je v elipsastem polkrogu pred obema šotoroma. Sprejaj je postavila lepo sliko božje Matere z detetom v naročju.

„Ali si moramo predstavljati, da bi bile to jaslice?“

„Sv. Jožefa, pastircev in ovčk manjka,“ je ocenil Jože.

„Jožef bodi ti, pastirji mi trije, ovčke pa se pasejo po *svetokriških* 12) pašnikih.“

Zapeli so „Sveta noč“ in tudi Aldo jih je spremljal v kataljanščini. Gotovo je prvič odmevala slovenska pesem v tej čudoviti katedrali. Še so sledile pesmi in času primeren pomenek.

Po večerji so si voščili. Rozka je voščila Marku v slovenščini:

„Vesel in srečen Božič ti želi tvoja Rozka.“ Besedo „tvoja“ je poudarila in Marko je kar zadržel od sreče.

Pripis:

Tisto pogajanje je padlo v vodo. Sicer sta že prej vedela, da bo treba dobro podmazati, a da bo coima tako visoka, jima še na kraj pameti ni prišlo. Morda sta pogrešila s tem, da sta preveč optimistično razlagala bogastvo, ki se tam skriva in nista povabila v družbo vsaj načelnika gozdne uprave.

„Prekleta coima!“ jo ponavljal Jože, Aldo pa: „*Maldito cohecho!*“ 11)

— — —

- 1) - araucaria (izg. aravkarija) = igličasto drevo v Andih.
- 2a) - galletas (izg. gažeta) = prepečenec.
- 2) - Ford a bigote = eden prvih modelov z okraskom kot zavihani brki.
- 3) - chakra (izg. čakra) = mala kmetija.
- 4) - lichí (izg. liči) = mleko v mapuškem jeziku.
- 5) - Mapuche (izg. Mapuče) = zelo številno indijansko pleme v južni Argentini.
- 6) - mara = patagonski zajec.
- 7) - huemul (izg. uemul) = majhen sorodnik naše srne.
- 8) - puma = ameriški lev, a je bolj podoben velikemu psu kot mački.
- 9) - guanaco (izg. guanako) = razmeroma majhen sorodnik kamele.
- 10) - jabalí (izg. habalí) = sorodnik divjega prašiča.
- 11) - coima, maldito cohecho = prekleta podkupnina.
- 12) - svetokriški = provinca Santa Cruz = Sv. Križ.

Drago Jančar (2)

Egiptovski lonci mesa

Neverjetna oholost, povezana z netoleranco in zadrto, je nemara še en izvirni slovenski prispevek k vzhodnoevropskemu postkomunističnemu kaosu.

Lahko se zanesejo, vse je mogoče storiti. Videti je, da jim nobena javnost ne more več do živega. V poplavi novih informacij o preteklosti, med bombardiranjem lobističnih polresnic in laži o sedanjosti, med fantazijami o uspešni prihodnosti, smo se znašli v položaju, ko nobena izrečena kritika ne naleti več na odmev, ki bi pomenil kakršnokoli otipljivo posledico. Javnost je izmučena in otopela, prostor je tako poln, da je že prazen. Ne samo, da je bil prostor toliko let prazen, ker je bil napolnjen z eno samo resnico in vsebino, tudi če je v njem stal. Zdaj je stekel in nenadoma živimo v nekem čudnem sočasu, v katerega se je zgrnilo vse: nerazrešeni problemi preteklosti, megle vizije prihodnosti in kaotična sedanjost, v kateri naj bi se hipoma razrešilo vse. To daje videz nepreglednosti, ljudem pa občutek zbežanosti in prav takšno stanje je odločil trenutek za prilastitev vsega razpoložljivega. Da se ne bi zanašali samo na intuicijo, pa je vsaj nekakšen približen pregled dogajanja mogoče videti.

Kapuscinski deli vsako korenito spremembo, vsako preobrazbo sistema na tri etape: - etapa rušitve starega sistema; - etapa tranzicije in - etapa izgradnje nove ureditve. Samozavestno obnašanje naših novih vladarjev, njihovo poljubno spreminjanje zakonov, osvajanje institucij, njihov ležeren odnos do reakcij javnosti in sleherne kritike, kaže, da se vsaj v Sloveniji že približujemo koncu druge etape. Novi red je pred vrati. France Bučar opozarja na nevarnost novega totalitarizma. Premalo vem, da bi si temu upal v celoti pritrditi. Vendar pa obrestna aroganca v osvajanju vsega razpoložljivega prostora kaže vsaj na to, da dolgočasne demokracije, ki se poglobljeno in z argumenti ukvarja s stvarmi splošnega blaga, še ni na obzoru. Pač pa namesto tega novi red z neusmiljenimi darvinističnimi zakoni. Nekateri mislijo, da je to že trenutek razrešitve. Dežela je nemara že našla nove gospodarje. Če je to res, če se etapa približuje razpletu, potem bi si bilo dobro pogledati, kako se je začela in kako se je moglo pred našimi očmi zgoditi, da smo na točki, ko je potrebna svarila pred novim, tihim in sistematičnim nasiljem.

Začelo se je z nostalgijo po starem gospodarstvu, že pred leti, tako na Poljskem kot na Madžarskem, tako v Romuniji kot v Litvi, tako v Ukrajini kot v Belorusiji. Z upoštevanja vrednimi kulturnimi razlikami, je pravzaprav šlo za isto stvar. Začelo se je godrnjanje, ki je preraslo v nezadovoljstvo in volilni rezultati so mu skoraj povsod pritrdili. Volilni rezultati s precejšnjega dela Vzhodne Evrope kažejo na podobno zgodbo, ki je sledila preobratu. Čisto nazadnje, in tu je res presenetljivo, v nemški deželi Sachsen-Anhalt. DDR je bila država, ki je bila med vsemi vzhodnimi socializmi najbolj temeljito preprejena s stasijevskimi mrežami in izsiljevalskimi metodami, bila je na primerljivi meji z uspešnimi brati onkraj železne zavese. Kdor je od blizu, kot pisec teh vrstic, videl dedeerski socializem in njegovo ikonografijo, se ni mogel ubraniti *deja vu* efektu, povezanim s filmskimi gradivi iz nacionalnega socializma. Nezadovoljstvo v socializmu je bilo tu za razliko od nekaterih drugih dežel tako rekoč popolno. In vendar so tudi tu prenovitelji, nasledniki trde komunistične SED dobili tolikšno število glasov, da brez njih

socialdemokrati tako rekoč ne morejo sestaviti vlade. Pravijo, da so ti glasovi protestni. Pravijo pa, da so tudi nostalgiji: vseeno je bilo bolj udobno.

Zgodba je samo na videz nova. V resnici je stara, pravzaprav neverjetno stara, toliko kot temelji zahodne civilizacije.

To je zgodba o egiptovskih loncih mesa ali z drugimi besedami: nostalgija po starem gospodarju.

Ko Izraelovi sinovi srečno pridejo iz egiptovskega suženjstva čez Rdeče morje, ob prvih težavah v puščavi začnejo godrnjati. V hipu so pozabljene nadloge, ki so jih, sužnje, pestile, biči in batine, nasilstva in pomanjkanja; nostalgija po starem zatiralcu se obudi z vso silo: res je, stiskal nas je, a imeli smo polne lonce mesa. Exodus, 16, 2: „Vsa občina Izraelovih sinov je godrnjala v puščavi zoper Mojzesa in Arona. Izraelovi sinovi so jim rekli: »O da bi umrli po Gospodovi roki v egiptovski deželi, ko smo sedeli pri loncih mesa, ko smo jedli kruh do sitega! Saj sta nas odvedla v to puščavo, da pomorita vso to množico z lakoto!«

Mojzes pri Bogu izprosi zanj mano („padala nebeška mana / Izraelcem je v puščavi“), ampak jeze in godrnjanja s tem ni konec. Mana ni dovolj dobra. Oni bi lonce mesa. Numeri: 11, 4 - 6: „Drhal, ki je bila med njimi, se je vdala poželjivosti; tedaj so tudi Izraelovi sinovi zopet tarnali in so govorili: »Kdo nam bo dal mesa jesti? Spominjamo se rib, ki smo jih v Egiptu zastonj jedli, kumar, dinj, luka, čebule in česna. Sedaj pa naše življenje hira; naše oči ne vidijo drugega kakor mano.«

Mojzesu je tega zadosti in zavpije h Gospodu:

„Kaj naj storim s tem ljudstvom? Še malo in kamnalo me bo.“

Preobrat iz komunizma v demokracijo je seveda po vsej Vzhodni Evropi skupaj z velikimi upanji prinesel tudi prav toliko voluntarizma in amaterskih rešitev. Bivši disidenti ali pa samo kritični opazovalci, ki so se znašli na oblasti, niso bili nobeni Mojzesi, zato jim tudi Bog ni stal preveč očitno ob strani, kot je Mojzesu vendarle, ko mu je pomagal krotiti godrnjanje Izraelovih sinov. Ni bilo takoj luka in čebule, ni bilo loncev mesa, vse je bilo treba postoriti skoraj od začetka. Tisti del godrnjanja, jeze in kritike, ki je govoril o voluntarističnih posegih v že funkcionirajoče tkivo, je bil upravičen, čeprav ne smemo pozabiti, da je v Sloveniji hkrati z družbeno spremembo tekkel še težaven in skrajno tvegan proces osamosvajanja. Kako nevaren je bil, nam je postalo jasno šele takrat, ko smo videli ruševine Vukovarja. Ni dvoma, ti norci iz Ljudske armade so bili pripravljeni rušiti tudi tukaj in nekateri naši današnji oblastniki, ki so jim bili pripravljeni služiti, bi morali vsaj danes, ko gledajo hrvaške in bosanske ruševine, priznati, da so se motili, in sneti klobuk pred tistimi, ki se niso. A pustimo, to je druga zgodba. Nas zanima jo egiptovski lonci.

Nezadovoljstvo je torej zadobilo nepričakovano velik obseg. V postkomunistični puščavi se je skupaj s pričakovano nepotrpežljivostjo in razumljivo sproščeno kritičnostjo čez vsako mejo razbohotila tudi demagogija in vsakršna neumnost. Nezadovoljstvo, ki je pretresalo slovensko družbo v času Demosove vlade, ni bilo samo v veliki meri rezultat globokih frustracij iz časov vsakršnega zatiranja. Bilo je tudi politično vodeno in motivirano. A vseeno je imelo globlji temelj, psihološko

razsežnost, ki spremlja vsak preobrat in ki ustrezno vzpodbujano lahko dobi znake mozične histerije. Srečaval sem mnoge pametne ljudi, ki znajo misliti s svojo glavo, pa jih je vendarle zajelo.

Zelo kratek čas po volitvah ni bilo pozabljen samo stalinistično obdobje jugoslovanske „tretje poti v socializem“, ne samo nasilja in ustrahovanja, ne samo nesvoboda govora in tiska, pač pa tudi dogodivščine jugoslovanskega socializma, ki so se na živih ljudeh preizkušale šele pred nekaj leti, federalne zdrahe in ropi, poskusi zaprtja meja z depoziti, strahotna inflacija, omejitve v potrošnji, itd., itd.

Človeški spomin je kratek. Nenavadno je, kakor naglo je nostalgija po starem zatiralcu iz komaj nastajajočega demokratičnega reda že uspela priklicati fantazmo novega.

Spomnimo se še enkrat: že en mesec po prvih volitvah je bil v „neodvisni“ slovenski javnosti Demos isto kot Partija, politični preganjanec Pučnik isto kot kak nedvomni totalitarist Maček, dežela je bila naenkrat, ne pa po petinštridesetih letih v razsulu, jutranja radijska poročila so se začnala z „Dobro jutro, revščina“, večerna televizijska so brnela od naenkrat pogumnih komentatorjev, ki so večer za večerom z zaničljivim namrdovanjem in neskritim sovraštvom svarili pred „demokracijo“, v zraku je dišalo po linču. Ob tem pa je bil še zmeraj celoten sistem nedotaknjen, nikomur ni bil las skrivljen na maziljeni glavi, predsednica Vrhovnega sodišča, članica Centralnega komiteja ene in edine Partije, ki je v komunizmu javno izjavljala, da so politični kriminalci pač samo kriminalci, znova ustoličena, bivši partijski valpti, ki so nam naenkrat delili lekcije iz demokracije; pogumno se je dvignilo pravičniško levičarstvo mlajše inteligence, ki me je spominjala na zagretost kakšnih predvojnih klerikalnih Stražarjev in tako dalje in tako naprej. Da se ti pamet zaustavi. Včasih se mi je zdelo, da res ni bilo vredno tvegati in se kakorkoli izpostavljati za noro stanje popolne netolerance in nerazumevanja, ki je sledilo. In v hipu so se takorekoč hkrati z besnilom nenadoma silovito kritičnih družboslovcev in časopisnih komentarjev že začeli povsod pojavljati tudi znani obrazi. Ne morda v Pjongjangu ali Pekingu ali v Havani, pač pa v Havlovo Prago je takoj po žametni revoluciji, ki je bila poleg padca berlinskega zidu takorekoč simbol novega časa v Evropi, nova demokratska Slovenija poslala za veleposlanika človeka, ki med svojimi poverilnicami ni imel pokazati drugega kot dolgo listo cekajevskih partijskih funkcij, ki nam je dneve in noči govoril z ekrana svoje blazirane samouprave modrosti. Tako da je skupaj z drugimi duhamornimi voditelji iz tega časa postal že strašilo za otroke. Profesor Janez Rotar je takrat pripovedoval, da je odkril odlično vzgojno metodo. Otroke je

izpred televizorja spravljaj z grožnjo: Otroci, zdaj bo pa Saveza komunista. In se zbežali v postelje in se pokrili čez glavo. Danes „Saveza komunista“ predstavlja Slovenijo v deželi, ki je morda edina na Vzhodu uspela povsem prekiniti s kontinuiteto *ancien regima*. Tudi jaz bi se včasih najraje pokrili čez glavo in razmišljal: je bilo sploh potrebno?

In tako je zanesljivo nastajal prostor za nove gospodarje, ki so bili v mnogih primerih tudi stari, vendar prenovljeni, seveda povsem prenovljeni. Medtem, ko so se kritiki totalitarnega režima vse bolj umikali iz politike, so naši ponoviteljski sociologi in politologi in komentatorji in kolumnisti delali s polno paro.

Začelo se je širokoustenje in bahanje in vsakršno prežvečeno ideološko mlatenje, da kmalu ni bilo več mogoče odpreti ust, ne da bi te zasuli s psovskami vsaj trije tako imenovani kolumnisti.

V Sloveniji kmalu niso smeli več naročati krvavic s kislim zeljem, ne da bi te pri priči razglasili za nosilca blut und boden ideologije, niso smeli reči identiteta ali tradicija ne da bi te zašili v slepo črevo zgodovine, niso smeli več reči: svobodna beseda, človekove pravice, demokracija, da te niso pospravili na smetišče zgodovine. Če si po kakšni nerodnosti izrekel besedo domovina, nisi bil samo *heimattreu*, ampak tudi brez dvoma pripadnik ilegalnih SA oddelkov. Treba je bilo dopovedati vsakomur, prav vsakomur, da je vsake velike zgodbe konec. In ves čas je bilo treba poslušati, da gre za pragmatične rešitve, nagle rešitve, prave rešitve.

Potem, ko so bila po dolgih jeznih in zasmehovalnih tiradah ob veljavo vsaka načela in vse eventualne mortalne avtoritete, so Oni kar sami postali edini glasniki pravic svobodnega tiska in človekovih pravic nasploh. Dolgo so tako vedrili in oblačili. Ko pa je del svobodnega časnika postal drugače svoboden, jim je brž prišla prav država in njene institucije, s katerimi je mogoče drugačno svobodnost postaviti v ustrezno nadzorovan okvir. Da bi na koncu, kot smo pred kratkim brali, za kriterij javnega življenja zares postavili nacionalno državo, ta idiotski izmislek državnovotvornih intelektualcev in politikov iz zdavnaj razpadlega Demosa.

Dokler je dobra civilna družba, prav, a če je uporabna država, še bolje, zdaj je treba Državo postaviti kot pravi okvir vsega obstoječega in skoznjno utrjevati svojo hegemonijo, svoj nesluteno bogat liberalni milenij, poln tisočerihih možnosti.

In potem smo prišli do filozofskega jedra novih hegemonov.

Čisto nazadnje in prav pred kratkim smo slišali za vrhovno načelo, ki bo vodilo slovensko družbo v uspešni milenij. Imenuje se *cinična distanca*.

Se nadaljuje

Dve letalski vozovnici BUE-LJU-BUE

BOSTA IZZREBANI PRED POSEBNO KOMISIJO

v torek, 3. januarja 1995, ob 21. uri v prostorih Kreditne zadruge SLOGA
Bmč. Mitre 97, Ramos Mejía

Do 31. decembra 1994 pa lahko še vedno:

- naložite \$ 200.- v navadno hranilno vlogo
- postanete član Mutuala SLOGA
- dobite Karto SLOGA
- in tako vstopite med srečne upravičence žrebanja.

V SLOGI JE MOČ!

TIHE SREČE IN MIRU OB JASLICAH BOŽJETA DETETA IN
VELIKO NJEGOVEGA BLAGOSLOVA V NOVEM LETU

ŽELI VSEM ROJAKOM

**ZEDINJENA
SLOVENIJA**

SLOVENSKI DOM BERAZATEGUI

želi vsem članom in prijateljem ter vsem rojakom
blagoslovljen božič in srečno novo leto.

SLOVENSKI DOM CARAPACHAY

želi vsem članom in prijateljem ter vsem rojakom
blagoslovljen božič in srečno novo leto.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
TER SREČNO NOVO LETO
želi vsem Slovencem v Argentini

SLOVENSKI DOM V SAN MARTINU

„Noč se spušča v Betlehem,
vsi ljudje počivajo.
Jožef in Marija pa na vrata trkata
in prosita usmiljenja.“

Ko boš zaslišal, da svetonočni Gost trka na vrata tvojega srca, mu odpri. Daj
Mu priložnost, da vstopi v tvoje življenje, v tvojo družino, da se zopet rodi
med nami, da nas bo lahko blagoslavljal tudi v letu 1995.

Društvo Slovenska vas

Božjega varstva, miru, sreče
in uspehov v letu 1995
želi
vsem članom in prijateljem

Društvo Slovenska pristava

Tiha noč, Sveta noč!
Prišla je vsem pomoč
z nebnih nad soncem bleščečih višav.
Prišel v dolino je solz in težav
božji učlovečeni Sin.

Narodna

Vsem članom, prijateljem
in dobrotnikom
želi v teh božičnih praznikih
blagoslova,
v letu 1995
pa obilo uspehov, zdravja in sreče

SLOMŠKOV DOM

Vesele in blagoslovljene božične praznike in sreče polno novo leto
želi vsem članom, prijateljem in znancem

NAŠ DOM - SAN JUSTO

Na božični dan po slovenski maši lepo
vabi k praznovanju slovenskega božiča.

Vsem Slovencem v Argentini
želi blagoslovljen božič in veselo novo leto
veleposlaništvo
Republike Slovenije v Argentini

MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE
Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu

Dragi rojaki v Argentini!

Izteka se leto, katerega delček smo preživel tudi med vami. Še enkrat se vam bi
radi iz vsega srca zahvalili za topel sprejem in vaše gostoljubje, ki smo ga bili delež-
ni v času našega obiska. Vsem, s katerimi smo se srečali, bi radi stisnili roko in zaže-
leli vse dobro. Ker pa to ni mogoče, vam v tej obliki pošiljamo pristrčne pozdrave.

Želimo vam blagoslovljene in vesele božične praznike in srečno novo leto 1995.
Vsem vašim organizacijam, posameznikom in družinam želimo vse dobro.

Lep podrav

Irena in dr. Peter Vencelj
Alenka Mesojedec Pervinšek
Mateja Maček

VESEL BOŽIČ IN
SREČNO NOVO LETO!

SERGIJ PELHAN
MINISTER ZA KULTURO

Po obisku v Avstraliji Vam prinašava pozdrave od tamkajšnjih Slovencev.

Ob tej priliki želiva vsem slovenskim rojakom v Argentini blagoslovl-
jen božič in srečno novo leto v svojem imenu, kakor tudi v imenu glavnega
odbora Svetovnega slovenskega kongresa.

dr. Marija Bernik
dr. Jože Bernik,
predsednik Svetovnega slovenskega kongresa

Blagoslovljen božič in uspešno novo leto 1995
želi vsem članom in prijateljem

Slovenski krščanski demokrati
v Argentini

Kreditna zadruga Sloga in Mutual Sloga

658-6574 - 654-6438 - 656-6244

voščita svojim članom in prijateljem
v Argentini, zdomstvu, zamejstvu
in domovini

blagoslovljene božične praznike in obilo
uspehov, veselja in vsega dobrega v letu 1995

Obilo božjega blagoslova
in miru v božičnih praznikih
ter mnogo zadovoljstva, zdravja
in napredka v novem letu
voščita

Marjan in Helena Loboda ZAVAROVANJA

Sarmiento 385 - 1. nadstr. - Pis. 10 - Capital Federal - Tel. 325-2127

Božičnega miru v dušah rojakov, blagoslova in uspehov polno leto 1995!

Stavbno mizarstvo „LIPA“

brata POTOČNIK

Laprida 4772 - Tel.: 653-7793/8234

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto želi vsem rojakom

dr. Andrej Fink

ODVETNIK — URADNI PREVAJALEC ZA SLOVENŠČINO

Civilne, kazenske, trgovske zadeve. Delovna razmerja.
Posvetovanja. Zapuščine

Larrea 929 - PB "A" - Tel. 961-2163 - (1117) Capital Federal
Ponedeljek, torek in četrtek od 16. do 20. ure.

Blagoslovljen božič in srečno novo leto želi

dr. Katica Cukjati

advokatinja

civilne, trgovske, delavske tožbe, pogodbe,
zapuščinske in nepremičninske razprave

Boulogne sur Mer 362 - Tel.: 652-5638 - La Tablada
Ponedeljek, sredo in petek ob 18. do 20. ure.

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto 1995 želi

DR. VITAL AŠIČ

odvetnik

Nepremičninske in družinsko-pravne zadeve. - Posvetovanje in sprejem tudi
postopkov v zvezi s Slovenijo z neposrednim predstavništvom

Don Bosco 168 - San Isidro - Ponedeljek, sredo in petek od 17. do 20. ure.

Tel.: 742-9137 - 742-9437 - 743-5985

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto
želi

dr. Franc Knavs

odvetnik

Tucumán 1455 - 9. nastropje - E in F - Tel.: 476-4435

Božičnega veselja
in sreče
v novem letu 1995
voščijo

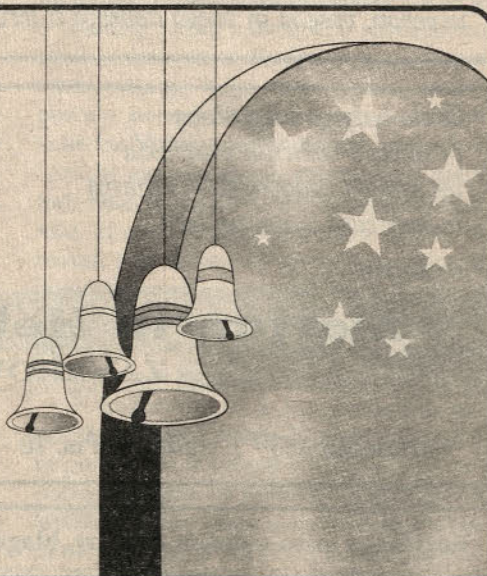
Janez Jakoš in sinovi

Rivadavia 13410, Colón 17, Pizzurno 554
(1704) Ramos Mejía

Blagoslovljene
božične praznike
in srečno
ter miru
polno leto 1995
vsem
Slovincem
po svetu
želi

INTERPACK S.A.

HERMAN ZUPAN División envases
PAPELERA DEL SUR División cartulinas

Božičnega veselja
in sreče
v novem letu 1995
vam želi

Standmetal s.a.

ENTRE RIOS 3763

SAN JUSTO

Vsem rojakom obilo božičnega veselja
in Marijinega varstva v novem letu želi

TONE PODRŽAJ in SINOVI S.R.L.

INDUSTRIJSKO METALURGIČNO PODJETJE
IN MONTIRANJE STROJEV

Diagonal 160 N° 5776/82 - Tel. 769-0581 - Villa Ballester

Blagoslovljene
božične praznike
in srečno novo leto
želi vsem rojakom
v Argentini
in drugod
po svetu

ALMAFUERTE 3868

SAN JUSTO

***
VESEL
IN SREČEN
BOŽIČ TER VE-
LIKO DOBREGA V
NOVEM LETU 1995
ŽELIMO VSEM PRIJATE-
LJEM, ZNANCEM IN POSEB-
NO NAŠIM POTNIKOM, KI SO
PRIPOMOGLI K NAŠEMU DESET-
LETNEMU OBSTOJU NA TRGU TER
OMOGOČILI, DA SMO TISTI, KI POPELJE-
MO NAJVEČ RO-
JAKOV Z ADRIJO
V DOMOVINO.

INFORMATIVNI CENTER SLOVENSKEGA TURIZMA.
KOMPASOVI IZLETI PO EVROPI.
DIREKTNNA PRODAJA LETALSKIH KART
SLOVENSKEGA LETALSKEGA PREVOZNIKA
ADRIA AIRWAYS V ARGENTINI.

V letu 1995 imamo odobrene rezervacije za štiri skupine. Prva, 28. aprila
za Jeruzalem, druga, 2. maja za Trst, 3. in 4., 2. junija in 7. julija za
Frankfurt-Ljubljana. Ponovitev priljubljenih izletov na Sv. Višarje in Sv.
Goro. Vpisnina kot vedno U\$S 300 — ostalo 30 dni pred odhodom. Več
informacij v naši poslovalnici:
H. Yrigoyen 2742 - San Justo - Tel. 441-1264 - 441-1265 - Telefaks 54 1 441 1265.

Jezus nam prinaša mir s svojo navzočnostjo,
svojo bližino in s svojo ljubeznijo.
Združeni v veri praznujmo Njegovo rojstvo
in se borimo vsi skupaj za boljši svet.

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE
želi vsem

dr. Majda Špeh

Blagoslovljen božič in srečno leto 1995 želi vsem rojakom dobre volje

Stanislav Zupančič

martillero público nacional

Quintana 2450 - San Martin - Tel.: 755-2678

Vesele božične praznike in srečno, uspehov polno novo leto želi

R. ŠABEC - V. ZOREC Y CIA. S. C.

FABRICA DE MOSAICOS

Calle 133 N° 2665/87 - Villa Libertad - San Miguel - Tel. 750-6049

*Vošči vsem
rojakom
blagoslovljen božič
in srečno novo leto
1995!*

Luis Vernet 4225
Remedios de Escalada
Tel. 248-4021

SLOVENC V ARGENTINI

Osebne novice

Rojstvo: 16. decembra se je v družini Marka Malovrha in ge. Anice roj. Podržaj rodil sin **Peter**.
Čestitamo!

Krsti: V soboto, 17. decembra, sta bila krščena v slovenski cerkvi Marije Pomagaj dvojčka Andrej in Matjaž Vombergar, sinova Marka in Andrejke roj. Selan. Za botre so bili Andrejka Vombergar in Marjana Selan ter Marta Selan in Ivan Vombergar. Krstil je Tone Bidovec.

V nedeljo, 18. decembra, je bil krščen v slovenski cerkvi Marij Pomagaj Luka Ig-

nacij Granelli, sin Gustava Raúla in Marije Silvije Žbogar. Botra sta bila Norma Helena Mariangelo roj. Goljevšček in Marijan Žbogar. Krstil je dr. Jure Rode.

Srečnima družinama iskreno čestitamo!

Nova diplomanta: Na državni ekonomski fakulteti je končal študije **Ivan Marjan Kočar** in postal Contador Público.

Na medicinski fakulteti UBA je končala študije **Metka Kahne** in postala zdravnica.

Čestitamo!

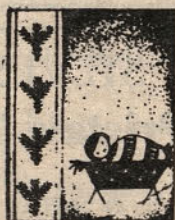
Smrti: Umrli so **France Modic** v San Justo, **Tine Kovačič** pa v Carapachayu ter **Rudi Lapuh** (71). Naj počivajo v miru!

OPTIKA - FOTOGRAFIJA - URARNA

LIPUŠČEK

želi vsem rojakom srečen božič in novo leto 1995

Almafuerte 3559 - Tel.: 651-3047 - San Justo

*Vesel in blagoslovljen božič
ter upanje polno novo leto
Vam želi*

ELECTRO ADER

Franci Jarc

Električni material za industrijo in dom

Av. Ader 3295 - Munro
Tel./Fax: 766-8947 - 756-5644

*Bog živi ves slovenski svet,
brate vse, kar nas je
sinov slovenske matere...*

1995

*Vesele praznike!
Srečno novo leto!
želi*

TINTORERIA INDUSTRIAL
RAMOS MEJIA S.A.

MALI OGLASI

Oddam v najem stanovanje in bungalow za poletje na Katedralu in eno stanovanje v mestu Bariloche. Tel.: 0944-24978 (Bariloche).

ORIENTE S.R.L. - Prevozi - poroke - rešilni avtomobili - mrljske vežice - pogrebi - Monseñor R. Bufano 2651 (ex Camino de Cintura) 1754 San Justo - Tel.: 651-2500 / 651-2335

Proyectos de Informática S.A. - Avditorija pri kompjuterjih, programe 3419/91 D.G.I. - Franci Šturm - Emilio Mitre 435 - 13. nadstr. „D“ - Capital - Tel.: 433-1713

ZDRAVNIKI

dr. Marija Avguštin - Specialistka za očesne bolezni. Ponedeljek, torek in petek od 16. do 20. ure. Roma 3122 - 1. nadstr. 3. - Isidro Casanova (20 m od Rute 3). Tel.: 485-5194

PSIHOLOGIJA

Lic. Jelka Oman, psihologinja. Psihološka pomoč pri učenju in vedenju, orientacija pri izbiri poklica in v njem, ter za starše in vzgojitelje. Finocchetto 1949, Hurlingham, Tel.: 665-0268

Psihoanalitični konzultorij: lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3° „M“ — Capital — Tel.: 831-3546.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. Elektro Ader - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes óseo-integrados; sredi in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Senk - Tel.: 762-2840.

MIRAMAR

KRASNO ZEMLJIŠČE
V NAJLEPŠEM PREDELU
MESTA

150 metrov od obale in
400 od glavnega trga
Calle 12 in 31

zelo poceni prodaja

STANISLAV ZUPANČIČ
martillero público nacional
Quintana 2450 - San Martín
Pcia. Bs. As. - Tel.: 755-2678

Sanmartinski dom vabi na

božičnico 25. decembra.

Pričeli bomo ob 8.45 uri s sveto mašo
Potem bomo v domu predstavili **žive jaslice**, ki jih bodo uprizorili
šolski otroci.

SDO in SFZ Slomškovega doma
vabita člane na

mladinsko božičnico,

ki bo v nedeljo, 25. decembra, ob 20. uri

Naš dom

San Justo

BOŽIČNICA

25. decembra, po sveti maši v Našem domu
• tradicionalna akademija • skupni zajtrk

SILVESTROVANJE

31. decembra ob 21.30 uri
se bomo v prijateljskem srečanju,
poslovili od starega leta ter prosili za blagoslov v novem letu!

Za večerjo se lahko prijavite pri naših odbornikih. Tel. 484-6905 ali 441-5528

Vsi lepo vabljeni!

SILVESTROVANJE

na Pristavi 31. decembra 1994

Ob 22. uri večerja
Za smeh in dobro voljo poskrbljeno.

Vsi lepo vabljeni!

Predstavitev zbornika

Štiridesetletnice SLOGE — 1954-1994

V torek, 3. januarja 1995, ob 20. uri v prostorih Kreditne zadruge SLOGA
Bm. Mitre 97, Ramos Mejía.

Vsi člani iskreno vabljeni!

V SLOGI JE MOČ!

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Propietario: Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: (54-1) 636-0841
Telefax: (54-1) 636-2421

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.
Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:
za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti
pa \$ 60; obmejne države Argentine 90
USA dol.; ostale države v obeh Amerikah
100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Av-
stralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za
pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno
pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje in oblikovanje:
MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 362-7215
(1101) Buenos Aires

OBVESTILA

SOBOTA, 24. decembra:
Slovenska polnočnica v cerkvi Marije
Pomagaj ob 23. uri.

TOREK, 3. januarja:
V prostorih SLOGE predstavitev Spo-
minskega zbornika ob 20. uri. — Ob 21. uri
pa nagradno žrebanje dveh letalskih voženj
v Slovenijo in nazaj.

Kdor vame veruje,
bo živel vekomaj

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da nas je 17. decembra, po hudem
trpljenju, ki ga je skrito prenašal, nenadoma zapustil naš dragi mož, brat, svak in
stric, gospod

Tine Kovačič

Prisrčna zahvala gospodu delegatu Jožetu Škerbcu za molitve ob krsti, dr. Juretu
Rodetu za pogrebno mašo, vodstvo pogreba in molitve ob krsti ter Franciju Cukjatiju
za somaševanje.

Posebna zahvala tudi vsem prijateljem in znancem, ki so pokojnika prišli kropit
in nam izrazili sožalje.

Žalujoci: žena Milena roj. Kramar,
sestra Tina por. Golob z družino,
brat Rado z družino
in ostalo sorodstvo

Buenos Aires, Arlington, Ljubljana

Sporočamo, da nas je v 88. letu starosti zapustil 8. decembra po kratkem in
hudem trpljenju naš skrbni oče, dedek in pradedek

Franc Jarc

Žalujoci:
Sinova: Franci in Jože
hčerke: Štefka, Kristina, Marija z družinami

Buenos Aires, Stockholm, Brezovica pri Ljubljani

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da je na dan Brezmadežne, 8. decem-
bra, po dolgi bolezni za vedno zaspal naš dragi brat in stric

Franc Modic

Zahvalujemo se vsem, ki so ga prišli kropit, spremili na zadnji poti ali se ga
spomnili v molitvi.

Posebna zahvala g. Matiji Borštnarju za daritev svete maše in molitve ob grobu.
Zahvala tudi g. Tonetu Bidovcu za molitve ob krsti.

Žalujoci: sestra Francka z družino
sestri Tona in Ivana,
nečaki z družinami

Buenos Aires, Matena, Ljubljana, Iška vas

Pridružujemo se žalovanju ob smrti našega zvestega člana in sodelavca

Tineta Kovačiča

predsednika okrožja SKD v Carapachay

Naj mu bo Bog dober plačnik!

SKD - območje za Južno Ameriko